

TISKOVÁ ZPRÁVA**Výsledky Národního výzkumu užívání tabáku a alkoholu v České republice 2020
(NAUTA)****Shrnutí**

V roce 2020 bylo v populaci České republiky celkem 23,1 % kuřáků starších 15 ti let. V porovnání s rokem 2019 (24,9 %) zaznamenáváme pokles o 1,8 p. b. Denně kouří 21,2 % mužů a 12,2 % žen. Přes izolované roční odchylky lze v 2012 - 2020 pozorovat trvalé snižování prevalence kuřáctví. V roce 2020 užívalo elektronické cigarety 4,8 % osob, z toho 2,3 % respondentů denně. Dvě pětiny (41,4 %) uživatelů elektronických cigaret uvádí, že kouří současně i klasické cigarety, třetina (33,8 %) uživatelů před užíváním elektronických cigaret nikdy nekouřila. Zahřívané tabákové výrobky v současné době užívá 4,1 % dotázaných. V porovnání s rokem 2019 (3,2 %) je to mírný nárůst. V roce 2020 byla do dotazníku nově zařazena otázka užívání nikotinových sáčků. Nejvyšší zastoupení uživatelů nacházíme v nejmladší věkové skupině 15-24 let (6,3 %), u celé populace je to pouze 1,7 %. Více než čtvrtina (26,2 %) současných kuřáků udává, že se v průběhu roku 2020 pokusila přestat kouřit. Nejvíce jich bylo ve skupině nejmladších kuřáků (15–24 let).

Metodika výzkumu

Údaje byly získány od výběrového souboru o velikosti 1769 jedinců vybraných náhodným výběrem pomocí kvót (kvótní výběr). Výzkum je reprezentativní pro obyvatelstvo České republiky ve věku nad 15 let z hlediska věku, pohlaví a regionální příslušnosti.

Pro monitorování užívání tabákových výrobků byl vybrán soubor klíčových otázek dotazníku TQS (Tobacco Questions for Surveys), který vychází z Globální tabákové studie pro dospělé (GATS). Tyto otázky byly doplněny o demografické charakteristiky sledovaného souboru a další otázky podrobněji monitorující užívání elektronických cigaret. V roce 2019 byly do dotazníku zahrnuty také otázky, týkající se užívání zahříváných tabákových výrobků, a v roce 2020 otázka monitorující užívání nikotinových sáčků.

Souhrn výsledků

Z provedeného výběrového šetření vyplývá, že v roce 2020 bylo v populaci České republiky celkem 23,1 % kuřáků starších 15 ti let (95% interval spolehlivosti pro tento odhad je 21,2-25,2 %). V porovnání s rokem 2019 (24,9 %) zaznamenáváme pokles o 1,8 p. b. Ze současných kuřáků téměř tři čtvrtiny představovali denní kuřáci (16,6 % všech respondentů). Denně kouří 21,2 % mužů a 12,2 % žen. Z dlouhodobého hlediska je možno konstatovat, že i přes izolované roční odchylky lze ve sledovaných letech 2012 - 2020 pozorovat snižování prevalence kuřáctví.

Česká populace kouří převážně klasické cigarety. Podíl jiných tabákových výrobků určených ke kouření je malý. Celkově je denními kuřáky nejčastěji uváděna spotřeba 15-24 cigaret denně, zatímco v roce 2019 to bylo 10-14 cigaret denně. Tomu odpovídá i statisticky významný nárůst průměrného počtu vykouřených cigaret (průmyslově vyráběných i ručně

balených) z 11,2 v roce 2019 na 12,7 kusů v roce 2020. V intenzitě spotřeby jsou rozdíly mezi pohlavími. U mužů je nejčastější spotřeba 15-24 cigaret denně, zatímco u žen 5-9 cigaret denně. Muži v průměru vykouří o 2 cigarety více než ženy.

V roce 2020 užívalo elektronické cigarety 4,8 % osob, z toho 2,3 % respondentů denně. Elektronické cigarety užívá více mužů než žen (6,1 % vs. 3,5 %). V porovnání s rokem 2019 došlo k více než dvojnásobnému nárůstu podílu denních uživatelů elektronických cigaret u nejmladší věkové skupiny 15-24 let (5,8 % vs. 2,6 %). Dvě pětiny (41,4 %) uživatelů elektronických cigaret uvádí, že kouří současně i klasické cigarety, čtvrtina (24,8 %) uživatelů jsou bývalí kuřáci klasických cigaret a třetina (33,8 %) uživatelů před užíváním elektronických cigaret nikdy nekouřila; v roce 2019 tuto skutečnost uvedlo jenom 17,3 % uživatelů elektronických cigaret.

V roce 2020 byla do dotazníku poprvé zařazena otázka mapující užívání nikotinových sáčků. Z výsledků vyplývá, že tyto výrobky užívá 1,7 % respondentů, přičemž 0,6 % denně; více muži než ženy. Nejvyšší zastoupení uživatelů nacházíme v nejmladší věkové skupině 15-24 let (6,3 %), kde nikotinové sáčky denně užívá 3,7 % respondentů.

Podle údajů respondentů užívá zahřívané tabákové výrobky v současné době 4,1 % dotázaných. V porovnání s rokem 2019 (3,2 %) můžeme pozorovat mírný nárůst. Denně užívá zahřívané tabákové výrobky 2,1 % dotázaných. V roce 2019 byl tento údaj téměř shodný (2,2 %). V zastoupení uživatelů podle pohlaví není rozdíl. Nejvíce uživatelů spadá do věkové kategorie 25-44 let, zatímco v roce 2019 bylo nejvyšší zastoupení uživatelů v nejmladší věkové skupině 15-24 let.

V porovnání s rokem 2019 (14,1 %) došlo v roce 2020 k nárůstu množství osob, které jsou ve svých domovech vystaveny tabákovému kouři, na 16,9 % celkově a na 10,6 % u nekuřáků. Přesto je dlouhodobý trend klesající. Nadále ovšem přetrvává skutečnost, že nejvíce je tabákovému kouři v prostředí domova vystavena nejmladší věková skupina 15-24 let, do které spadá i mládež ve věku 15-18 let.

Téměř pětina respondentů je tabákovému kouři vystavena na pracovišti, což představuje nárůst v porovnání s rokem 2019 (19,8 % vs. 16,2 %). Mezi nekuřáky je to 15,7 % oproti 13,5 % v roce 2019. Procento nekuřáků vystavených tabákovému kouři v uzavřených prostorách na pracovišti je i přes zákonem zakotvenou ochranu nezanedbatelné a vyžaduje další úsilí o nápravu.

Více než čtvrtina (26,2 %) současných kuřáků udává, že se v průběhu roku 2020 pokusila přestat kouřit (muži 26,5 %, ženy 25,6 %). Největší procentuální zastoupení těch, kteří se pokusili přestat, bylo ve skupině nejmladších kuřáků (15-24 let). Nejvyšší snahu zanechat kouření mají respondenti s vysokoškolským vzděláním, s nižším vzděláním toto úsilí klesá. V porovnání s rokem 2019 (35,6 %) je množství osob, kterým lékař doporučil přestat kouřit, téměř shodné (34,8 %).

Přístup současných kuřáků ke kouření v souvislosti s tzv. protikuřáckým zákonem zůstává v 67,2 % beze změn; 24,4 % kuřáků udává, že kouří méně, a pouze 0,5 % kuřáků přestalo kouřit, zatímco v roce 2019 tuto skutečnost uvedlo 2,2 % kuřáků.

Grafická příloha

Prevalence kuřáctví v ČR v letech 2012 – 2020

Uvedené údaje vyjadřují procenta (95% CI).

Zahrnuje kuřáctví cigaret (průmyslově vyráběných i ručně balených), dýmek, doutníků, doutničků a vodních dýmek.

Prevalence kuřáctví v ČR v letech 2012 – 2020

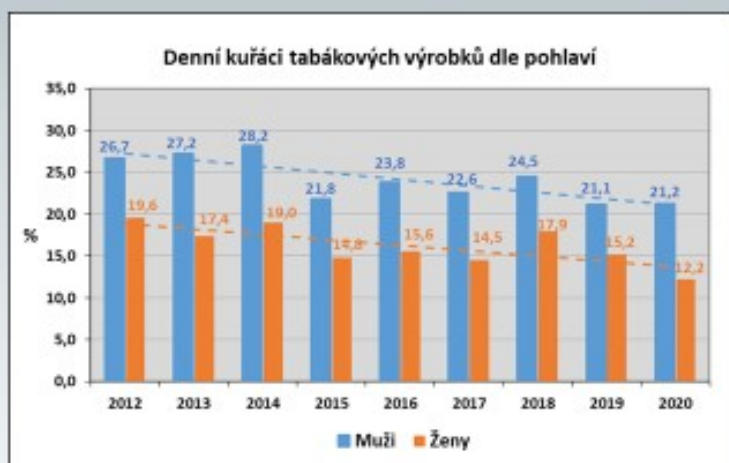

Uvedené údaje vyjadřují procenta (95% CI).

Zahrnuje kuřáctví cigaret (průmyslově vyráběných i ručně balených), dýmek, doutníků, doutničků a vodních dýmek.

Prevalence kuřáctví v ČR v letech 2012 – 2020

Uvedené údaje vyjadřují procenta (95% CI).
Zahrnuje kuřáctví cigaret (průmyslově vyráběných i ručně balených), dýmek, doutníků, doutniček a vodních dýmek.

Prevalence kuřáctví v ČR podle věkových skupin

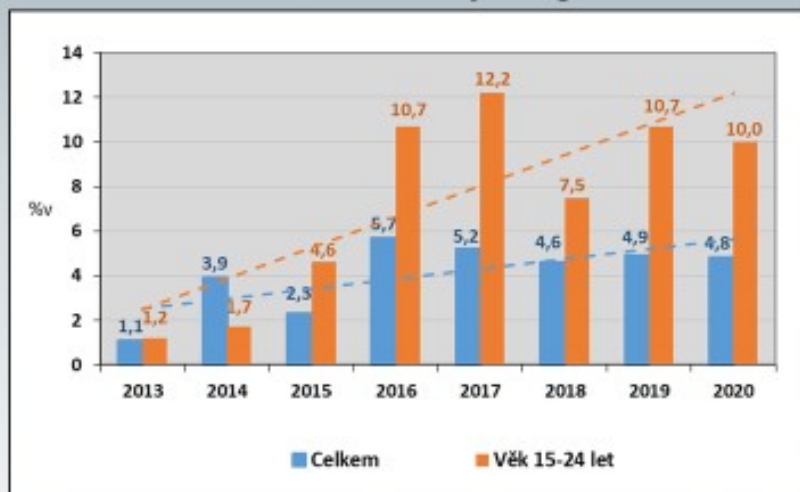

Demografická charakteristika	Rok									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Věková skupina	Procenta (95% CI)									
15-24 let	44,7	39,2	38,3	35,3	34,6	35,6	26,9	23,0	24,2	
25-44 let	33,8	32,5	34,1	27,4	30,0	27,4	35,2	27,9	26,5	
45-64 let	28,9	28,3	33,8	23,1	30,8	26,2	30,1	27,9	23,6	
65+ let	20,8	21,1	18,7	11,8	18,6	14,9	17,0	17,1	17,1	

Uvedené údaje vyjadřují procenta (95% CI).
Zahrnuje kuřáctví cigaret (průmyslově vyráběných i ručně balených), dýmek, doutníků, doutniček a vodních dýmek.

Užívání elektronických cigaret

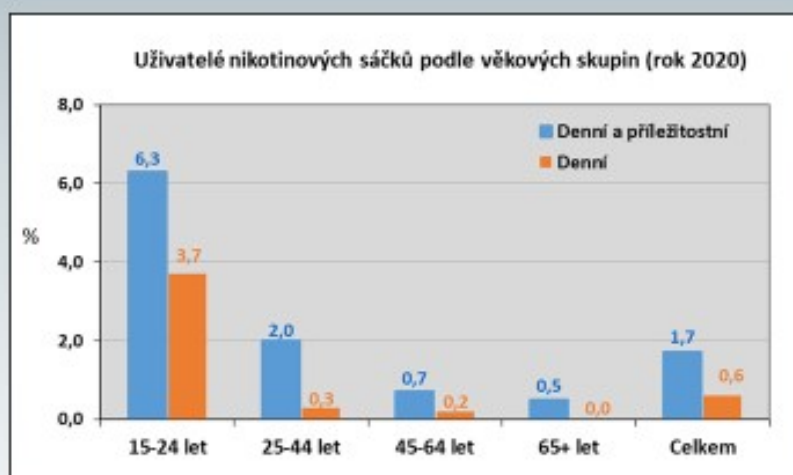
Uvedené údaje vyjadřují procenta (95% CI).

Zahrnuje každodenní i příležitostné užívání elektronických cigaret.

Poznámka: ze současných uživatelů EC 45,1 % uvádí, že užívá EC s nikotinem, 24,1 % bez nikotinu, a 23,3 % uživatelů uvádí, že kombinuje EC s nikotinem a bez nikotinu.

Nikotinové sáčky

Uvedené údaje vyjadřují procenta (95% CI).

